

A szerkesztőség címe (Írott Szó Alapítvány)

1092 Budapest, Ferenc krt. 14.

Levelezési cím: **1450 Budapest, Pf. 77.**

Számlázási cím: **1062 Bp., Bajza u. 18.**

Telefon/fax: **413-6672, 413-6673**

Szerkesztőségi mobil: **(70) 388-7034**

Központi e-mail cím és előfizetés:

info@magyarnaplo.hu

Elérhetőségünk a világhálón:

www.magyarnaplo.hu

www.facebook.com/magyarnaplo

Kiadja az Írott Szó Alapítvány

(1092 Bp., Ferenc krt. 14.)

és a Magyar Napló Kiadó Kft.

(1062 Bp., Bajza utca 18.)

Terjeszti a Magyar Lapterjesztő Zrt.

(1097 Bp., Táblás u. 32.)

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Zrt.

Postacím: 1900 Budapest

Előfizetésben megrendelhető az ország
bármely postáján, a hírlapot kézbesítőknél,

a www.posta.hu WEBSHOP-ban

(<https://eshop.posta.hu/storef>),

e-mailen a hirlapelofizetes@posta.hu címen,

telefonon a 06-1-767-8262 számon,

levélben a MP Zrt. 1900 Budapest címen.

Külföldre és külföldön előfizethető

a Magyar Posta Zrt.-nél: a www.posta.hu

WEBSHOP-ban

(<https://eshop.posta.hu/storef>),

1900 Budapest,

06-1-767-8262,

hirlapelofizetes@posta.hu

Belföldi előfizetési díjak:

Egy évre 7500 Ft, fél évre 3900 Ft.

Nyomda: Pannónia Nyomda Kft.

(1139 Bp., Frangepán u. 16.)

A folyóirat megrendelhető

szerkesztőségünkben is:

• személyesen:

1092 Budapest, Ferenc krt. 14. I/5.

• levélben: **1450 Budapest, Pf.: 77.**

• telefonon: **06-1-413-6672**

• e-mailen: **info@magyarnaplo.hu**

A paraszt meg a jobbágy

A mércét magasra a legkiválóbbak állítják. A reformkor két évtizedét, a márciusi forradalmat és a szabadságharcot végigküzdő nemzedék a magyar történelem legkiválóbbjai közé tartozott, botlásaival, tévedéseivel együtt is. Ezért tekinthetjük törvényszerűnek, hogy mind 1956-ban, mind a rendszerváltozás idején 1848/49 öröksége volt a mérce. A 12 pont tömören megfogalmazott alapköveteléseinek a konkrét tartalmát mindig az adott korszak kívánalmaihoz lehetett igazítani.

1848 az egységes, polgári nemzet megteremtésének éve. Nemcsak a területi széttagoltság megszüntetésével, hanem mindenekelőtt a jogfosztott néptömegnek – korabeli szóhasználatlaltal – az alkotmány sáncain belülre emelésével. Ahogy Kossuth leszögezte, „míg nemes és nem nemes között a büntető igazság kiszolgálása [...] különbözik, míg a nép adót fizet, a nemesség pedig azon adó teherben nem osztozik, míg a nép semmi politikai jogokkal nem bír, s ez alkotmányból ki van rekesztve, míg a nép legnagyobb része a nemességnek robotozó jobbágya leszen, mind addig egyesített érdek, erős nemzet s ország biztosan nem lesz, nem lehet”.

A „robotozó” jobbágyoknak, a szűken vett Magyarország lakossága 79 százalékának a felszabadítása nem egyszerűen a személyi szabadságot biztosította, hanem az egykori jobbágyot azelőtt szolgáltatások fejében használt telke tulajdonosává tette. Maradtak persze megoldatlan kérdések, orvosolatlan paraszti sérelmek. Emiatt mintegy száz évvel később a marxizmus-leninizmus képviselői a reformnemességet alig győzték osztálykorlátaiért, következtelenségéért elmarasztalni éppen azal egy időben, amikor a parasztság földjétől, állataitól való erőszakos megfosztása, kiszolgáltatott, nincstelen proletárrá züllesztése zajlott. Amit ugyanők a társadalmi progresszió előfeltételeként ünnepeltek. A közbeszédben a „paraszt” szinte kizárólag szitokszóvá minősült. Elgondolkodtató, hogy ez mára sem változott nagyot, a kabarétréfákban folyamatosan a tahóság, bugrisság szinonimája. Sőt: utóbb felbukkant mellette – hasonlóan lekezelően és negatív értelemben – a „jobbágy” szó is. Meg a „jobbágymentalitás”. Mintha a nép oda való volna, ahonnan a forradalmi tavasz nemessége maga mellé emelte.

1848/49-ben a megalázó függéstől felszabadult paraszt a szabadságharc ügyét magáénak tekintette, fiait katonának adta. Ferenc Józsefnek csak az orosz nagy hatalom elsöprő tömegű hadserege segítségével sikerült levernie a fegyveres küzdelmet. Az oroszokat természetesen érdekelte, mi adta a magyar „lázaság” erejét. Faggatta is erről a cári vezérkar főnöke a fogoly Görgeit, aki, megjegyezve, hogy a magyarok természetüknél fogva ragaszkodnak nemzeti különállásukhoz, ugyanezt válaszolta: a siker záloga a robot és a jobbágyi szolgáltatások eltörlése volt: több, az osztályok által átmenetileg elfoglalt vidéken a korábbi módon követelték a robotot és a terménybeszolgáltatást, mire „a népszerűség úgy nekikeseredett, hogy maga ragadott fegyvert” a harc folytatására.

Földjéért és a megízelt szabadságért.

Rosonczy Ildikó

Szerkesztőbizottság: **Jókai Anna** (örökös elnök),
Báger Gusztáv, Horváth Antal,
Kalász Márton, Kó Pál, Salamon Konrád,
Szakály Sándor, Vasy Géza

Újraalapító főszerkesztő: **Oláh János**

Főszerkesztő: **Jánosi Zoltán**

E-mail: janosizoltan@magyarnaplo.hu
Mobil: (70) 388-7035

Főszerkesztő-helyettes: **Bíró Gergely** (próza)

E-mail: proza@magyarnaplo.hu
Mobil: (70) 388-7031

MUNKATÁRSÁK

Berta Zsolt

(Magyar Napló Könyvesbolt,
Budapest, VIII. ker. József krt. 70.,
Józsefvárosi Galéria)
Mobil: (70) 421-9580
E-mail: magyarnaplokb@gmail.com

Bolla Eszter (szerkesztő)

E-mail: bollaeszter@magyarnaplo.hu
Mobil: (70) 410-3962

Bornemissza Ádám (tördelőszerkesztő)

Cech Vilmosné (gazdasági ügyintéző)

Kondor Péter (szerkesztő)

E-mail: kondorpeterjanos@magyarnaplo.hu
Mobil: (70) 410-3417

Mórocz Gábor (Könyvszemle, tanulmány)

E-mail: moroczgaborn@magyarnaplo.hu
Mobil: (70) 410-3192

Nemes Attila (Nyitott Műhely, marketing)

E-mail: nemesattila@magyarnaplo.hu
Mobil: (70) 421-7962

Parragi Zoltán (ügyintéző)

E-mail: parragizoltan@magyarnaplo.hu

Szentmártoni Anikó

(szerkesztőségi titkár, terjesztés, előfizetés)
E-mail: szentmartonia@magyarnaplo.hu
Mobil: (70) 388-7030

Szentmártoni János

(ügyvezető)

E-mail: titkarsag@iroszovetseg.hu

Zsiga Kristóf (ügyvezető, könyvkiadás)

E-mail: zsigakristof@magyarnaplo.hu
Mobil: (70) 388-7033

Zsille Gábor (vers)

E-mail: vers@magyarnaplo.hu

Borító: **Oláh Máttyás László**

*

A címlapon: **Kiss Gy. Csaba**

(Fotó: Czímab Gyula)

Meg nem rendelt kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Minden felbélyegzett, válaszborítékkal ellátott levélre válaszolunk. Mutatópéldány kérhető a szerkesztőségben.

Rosonczy Ildikó: *A paraszt meg a jobbággy* 1

SZEMHATÁR

Nagy László: *Föltámadt piros csizma* 3

Budai Gabriella: „megrugdosod az én szívemet”

40 éve hunyt el Nagy László 4

Ágh István: *Foglyul ejtett ünnep* 5

Kodolányi Gyula: *Jelenések és átváltozások – Ágh István újabb verseiről* 7

Mezey Katalin: *Egy szép család a mi időnkben* 11

Iancu Laura: *Hétköznapok; Madarakkal* 13

Temesi Ferenc: *49/49* 14

Kiss Benedek: *Csak az út, fölfelé* 23

Nagy Gábor: *A késletetett beérkezés kötete: Csillagok árvája. II. rész* 24

Léka Géza: *Az ajánlás mögött* 30

Kölcsönhatás 31

Cs. Varga István: *Németh László „kariatidai” és a „mítoszi csóva”* 32

Mile Viola: *Másfél napom Budapesten* 35

Ladik Katalin: *Őnharcgép; Füves mezőre lépj* 37

Lázár Balázs: *Arany János gondolatai a Hamlet fordítása közben* 38

Arany Jánoshoz 39

Tamás Endre: *Március elején* 40

Kántor Zsolt: *Megtisztulás* 41

Mezey Katalin: *Miklóssy Endre emlékezete* 43

Varga Melinda: *Az időtér foglyai vagyunk*

Interjú Böszörményi Zoltánnal 45

Böszörményi Zoltán: *Tavaszkor rügyező kezére fény simul* 47

Szörényi Levente: *Lélekiemelő pillanatok* 48

Kiss Gy. Csaba: *Magyar képek Fiuméről XIX. századi útirajzokban* 50

NYITOTT MŰHELY

Kovács István: *Közép-Európa: oda-vissza*

Interjú Kiss Gy. Csabával 53

KÖNYVSZEMLE

Rosonczy Ildikó: *Az exodus visszafordíthatatlan?*

Nagy Lajos: Emlékezés orvosainkra 61

Monostori Imre: *Egy független gondolkodó emlékei*

Kiss Gy. Csaba: Harminc év után: 1987 – Személyes történelem 63

Vesztróczy Zsolt: *A közös címer felett*

Kiss Gy. Csaba: Budapest–Zágráb: oda-vissza 66

M. Fehérvári Judit: *A hiányoktól megperzselt lélek*

Lajtos Nóra: Sorsszímfóniák 68

Szerzőink 70

Lapszámunkat az 1848–49-es forradalom és szabadságharc emlékműveinek reprodukcióival illusztráltuk. A felvételeket Oláh Katalin Kinga és Oláh Máttyás László készítette.

Fájdalommal tudatjuk, hogy életének 87. évében, február 13-án elhunyt **Wacha Imre** nyelvész, a közmédiában dolgozó rádiós és televíziós bemondók beszédtanára, másnap, február 14-én pedig **Kallós Zoltán**, a magyar néprajzkutatás kiemelkedő alakja. Emléküket kegyelettel megőrizzük.

2018. február 14-én, immár 22. alkalommal adták át a Balassi Bálint-emlékkardot, amelyet idén Lovétei Lázár László költő és Marin Georgiev bolgár műfordító vehetett át, Prokopp Mária professzorasszonyt pedig Balassi-emlékéremmel tüntették ki. Gratulálunk a szerzőknek!